

САОБРАЋАЈ НА ИВИЦИ КОЛАПСА

Један од првих утисака странца је да је за возњу аутомобила у Алжиру потребна права мајсторија. Пошто је цена литра супер бензина нешто преко 20 динара (алжирска монета се зове као и српска и има сличну вредност на девизном тржишту), а дизела 14, чини се да у Алжиру сви возе и да је саобраћај стално на ивици колапса.

Репортер

ДНЕВНИК

17

недеља 1. новембар 2015.

Прелепи снежни град под бљештавом светлости... певао је француски писац Ги де Мопасан (1850-1893) за Алжир, град чије се беле зграде, попут коцки шећера, дижу наспрам тамно плавих вода Медитерана. Зато га из милоште зову и „Бели Алжир”. Ужурбани главни град истоимене државе у северној Африци, са 3,5 милиона становника, настао је на веома брдовитом терену који прати мноштво кривудавих уских улица, карактеристичних за старе градове. Алжир је познат и по Казби, медресама, џамијама, катедралама.

Према легенди о настанку Алжира, 20 сапутника Херкулових, уморни од борбе са чудовиштима зауставили су се у бајковитом заливу. Пошто нису могли да се сложе које ће му име дати, крстили су га по свима њима - Икоси (на грчком, 20). Насеобина из VI до IV века пре наше ере (п.н.е) је потом видела Феничане, Римљане, Пуне и Вандале.

Од X века н.е. Алжир су градили Арапи који су га по острву у заливу назвали, ал-Џазаир, “ буквално “група острва”. Када су муслимани из Алжира позвали турске гусаре да их одбране од Шпанаца који су заузели острва пред градом, отомански султан је 1529. под свој суверенитет ставио нову провинцију.

Тако је почео један од златних периода у развоју Алжира. Град није био отомански, већ је комбиновао турску војну архитектуру са традиционалном арапско-медитеранском. Цветање трговине, а понекад богатство добијано и гусарењем, омогућили су настанак грађанства и раскошно декорисање унутрашњости кућа у Алжиру.

Велике паре су улагане у религиозне задужбине које су постајале власником многих кућа и продавница у граду. Кирије од те имовине помогле су изградњи и одржавању џамија, исламског образовања, дарова светим градовима Меки и Медини и изградњи јавних добара као што је обезбеђивање воде.

Француско освајање 1830. променило је град Алжир. Елита турске војске је отишла, а део муслиманског становништва напустио је град. Французи су конфисковали својину оних који су отишли, а преузели су и власништво над религиозним задужбинама.

У периоду између два светска рата, чувени швајцарско-француски модернистички архитекта Ле Корбизје (1887-1965) је у плановима за обнову центра Алжира спојио жељу за домаћим стилем и модернизмом. Но, ти планови су остали на папиру, јер је 1954. избила ослободилачка револуција алжирског народа.

У крајње насилном процесу деколонизације, у коме је погинуло готово сваки седми Алжирац, једна од кључних била је „Битка за Алжир”, главни град, са његовом специфичном конфигурацијом и осиромашеном муслиманском Казбом у центру. Демонстранти су могли да се окупе у Казби и за неколико минута стигну до надлештава колонијалне власти. Бомбашаи су могли да се искраду из Казбе и посеју терор у

главним трговачким улицама европског дела града.

О томе, поред осталих, говори много награђивано дело “Битка за Алжир” италијанског редитеља Ђиља Понтекорва (1919-2006) из 1966, једно од класичних из жанра ратног филма. Снимљен у црно-белој варијанти и са различитим техникама како би изгледао као филмски журнал из 1940-тих и документарца, „Битка за Алжир” је, по америчком филмском критичару Картеру Б. Хорслију, у филмској историји најбоље дело о револуцији.

Казба је и почетком 1990-их била место где се Алжир суочио са крвавом побуном исламских фундаменталиста. У следственој „мрачној деценији” како је Алжирци зову, погинуло је између 150.000 и 200.000 људи.

Посета Казби коју је Организација за образовање, науку и културу Уједињених нација (УНЕСКО) сврстала у светско културно наслеђе, није уобичајена туристичка тура, мада је насиље терориста у главном граду одавно престало. Казбу

„ДНЕВНИК” НА ЛИЦУ МЕСТА: УЗ 1. НОВЕМБАР, НАЦИОНАЛНИ ПРАЗНИК АЛЖИРА

„La Blanche” у бајковитом заливу

Борба за слободу

Борба за слободу је узвишена ствар, али ратови значе и губитак људских живота. Алжирци су се храбро борили против француске колонијалне власти од када им је наметнута 1830. године. У знак сећања и захвалности онима који су прокрчили пут до слободе која је прокламована 1. новембра 1962. у Алжиру, главном граду Демократске Народне Републике Алжир, подигнут је велелепни “Споменик мученицима” (Макам Ешахид).

Својеврстан “споменик незнатном војнику”, уздише се на Хили, брду са кога се пружа поглед на луку Алжира и околна подручја. Досежући 97 метара увис, као силан излив жала, Макам Ешахид доминира пејзажом града. Посетиоци могу да шетају по пространом платоу и испод колосалног споменика, у чијем је подножју Музеј муџахедина.

У Музеју се налази и опрема којом је југословенски сниматељ Стеван Лабудовић од 1959. до 1962. овековечио на филмској траци сурову борбу алжирског народа за независност. У стакленој витрини од ружиног дрвета и ебановине су изложени Лабудовићева ратна камера са дрвеном стативом, неколико фото-апарата, кожна торба, опасач, ролне филма и кутије у којима су ти филмови развијани. Ту су и фоторепортерски прслук и војничка капа која је, импрегнирана од зноја и пустињске прашице, у једном тренутку задржала парчиће гелера да не озледе теже Лабудовића, данас 89-огодишњег дојаена документарног филма и фотографије после Другог светског рата на простору бивше Југославије.

је најбоље посетити пре подне, када је окупана сунцем, а са ње пуца поглед на Медитеранско море и луку у којој су укотвљени велики туристички бродови.

Посетилац је једног децембарског дана, упркос леденој киши и снажном ветру, могао да се

увери како наспрот често насилној историји Казбе, стоји архитектонско и културно богатство кварта, мермерни подови, фонтане, резбарени надвратници, раскошни мозаици. Од стрме улице Бенченеб Ахмед, назване по једном од многих алжирских устаника, која се спушта ка луци, лево и десно се пружа лавиринт полутамних пролаза и слепих уличица. Иза масивних зидова су куће са често минималним дворишима.

Куће наткриљују многе уличице. На неким местима су испусти кућа међусобно удаљени само неколико сантиметара или се чак додирују. Куће су се временом шириле или су их померали повремени земљотреси. Низ улицу се пружају радње и занатске радионице, столарске, златарске. У бару прекопута људи гласно причају уз чувени алжирски јако заслађени чај од нане.

Око пијаце је гужва. Брда парадајза, поморанџи и плавих патлиџана су били на тезгама трговца, са ценама које се нису разликовалеу много од оних у Београду. У ваздуху се осећао мирис цимета и кима. Муштерије су биле углавном жене са хајеком или хиџабом, забрањене, али понека и у бурки. Било је доста брадатих мушкараца и беспослених младина.

Казба је 1958. на својих 70 хектара била дом за 30.000 људи. Бројка се повећавала како је битка за независност добијала на снази и људи хрлили у центар града пред насиљем француских падобранаца. Данас у Казби живи више од 80.000 људи.

Број зграда из отоманског периода је од 2.000. у 1962. спао крајем прве декаде 2000-тих, на 1.200. Сматра се да је само 680 било у добром стању. На основу владиног плана о реставрацији Казбе, треба да буде обновљено 350 кућа и реновирано неколико џамија. Неке куће ће бити претворене у музеје и библиотеке.

Циљ је да буде очуван имиџ Казбе као историјског и архитектонског споменика и поново покрене туризам у старом срцу главног града. Тако ће Алжир и даље називати „La Blanche”.

Борислав Коркоделовић

СВЕТСКА АГЕНДА

новембар 2015.

1 Париз, од 30. нов. до 11. дец: Представници влада готово свих држава у свету покушаће да се договоре о акцијама поводом климатских промена до 2020. када ће се поново састати у француској престоници. Ако буде успешан, то ће бити први универзалан и правно обавезујући споразум

2 Анкара, 1. нов: Ванредни избори у Турској долазе у тренутку када су у октобру бомбашаи самоубице усмртили скоро стотину људи, што је био најубитачнији напад у историји до сада. Гласање се одржава будући да је владајућа АКП изгубила већину на јунским изборима.

3 Рангун, 8. нов: Мјанмар ће изаћи на прве слободне изборе после 25 година, уз учешће Државне лиге за демократију добитнице Нобелове награде Аунг Су Ђи, а против владе коју подржава војска. Историјски избори ће бити прилика за гласање преко 30 милиона бирача

4 Африка, од 25. до 30. нов: Папа Фрања ће посетити Кенију, Уганду и Средњеафричку Републику током свог првог путовања у Африку, које ће, како се очекује, бити изложено великим безбедносним изазовима. Он жели да обиђе сиротињска насеља и да апелује на јединство хришћана и муслимана

7 Хаг, 10. нов: Почиње суђење бившем председнику Обале слоноваче Лорену Гбагбоу (горе), првом бившем лидеру који ће се суочити с Међународним кривичним судом. Гбагбова одбијање да призна изборни пораз 2010. изазвало је крвави устанак у коме је убијено око 3.000 људи

5 Отава, 9. нов: Џастин Трудо ће положити заклетву као 23. кандаски премијер. Вођа Либералне партије је обећао да ће обуставити ваздушне ударе против Исламске државе и да ће примити 25.000 сиријских избеглица до краја године

6 Вашингтон, 9. нов: Разговори о проширењу војне помоћи Израелу могли би да се наставе током посете премијера Бенјамина Нетанијаха. Преговори су у застоју од јула када су светске силе склопиле нуклеарни споразум с Ираном

ДОБРО
јуширо

Ваш саветник за добар воћњак,
виноград, повртњак, пчелињак...

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА 960 динара
ПРИМЕРАК 160 динара

Телефони: 021 6624 754, 021 528 171
e-mail: pretplata.nic@gmail.com

ПОТРАЖИТЕ НАС НА БОЉЕ СНАБДЕВЕНИМ КИОСЦИМА

